

REFORMÁTUS IGEHIRDETŐ

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos **BERECZKY ALBERT**

Az őrálló

Joó Sándor beiktatására.

Tiszteletes Atyámfia!

A diakonátusról írott könyvedben olvastam, hogy az egyik reformátori egyházban, amelynek Lascó adott szervezetet, a diakónusokat tisztókbe beiktatásakor így kérdezték meg: „Érzitek-e a Szentlélek indítására szívetekben, hogy azért hivattatok el a tiszt-ségre, hogy Isten dicsőségét és felebarátaitok javát szolgáljátok?” A diakónusok így feleltek: „Érezzük és kérjük Istent, hogy erősít-sen meg minket e tisztségben!” Minden egyházi tisztség betöltésé-nél fel lehet és fel kell tenni ezt a kérdést: „Érzed-e a Szentlélek indítására, hogy miért hívtál e tisztségre...?” A Krisztus egy-házában mindenféle tisztség betöltése egyedül az Úr Jézus Krisz-tus kezében van. Az egyházi törvény akár a presbitériumnak, akár a híveknek, vagy az egyház vezetőinek kezébe adja a lelkipásztor-választást, — azoknak nincs nagyobb teendőjük, mint annak tuda-kozása, hogy kit szánt Isten az ő gyülekezetükbe. Az a gyülekezet a keresztyén hit ismeretének már egy magasabb fokán éli életét, amely a lelkipásztort, mint Isten által rendelt eszközt várja és fo-gadja. Ezt a hitvallomástételt nemcsak azért hangsúlyozzuk, hogy feledésbe ne menjen, hanem inkább azért, hogy az egyház élő Ura, a köztünk is jelenlevő Úr Krisztus előtt tegyük a hűségvallomást: Te vagy az Úr! Imé eléd állítjuk ezt az embert, ez-e az, akit Te választottál? Áldd meg őt, hogy azzá legyen. Te pedig gyülekezet és kedves lelkésztársam, halld meg, mit válaszol az Úr és mit kí-ván rendkívüli időkbén az Isten az ő szolgálótól. A felolvasott ige azt modja: „*Embernek fia, őrállóul adtalak téged*”.

A magyar református lelkipásztoron a különböző korokban a Krisztus szolgálójának jellemvonásai közül egyszer-egyszer az egyik elhomályosodott, a másik jobban kidomborodott és uralkodó és jellegzetes vonásává vált. Egyszer a tudós, másszor a szónok, néha a sáfár, másszor a harcos, fringiás prédikátor állt és élt a köztudatban, mint az igazi, tipikus református pap képe. Gyak-ran azonban egy-egy református papi típus, amely a multból eredt és azt egészen kielégítette, öltözetével együtt egy újabb kor-szakban anakronizmussá vált. A mult század tógában, sűrű-gombos kabátban fogadta csak el a református papot, ma pedig a regényíró azon lelkendezik örömmel, hogy szürke ruhában lá-tott református papot a mcziban, a híveivel együtt ült. Mindig je-

lentkeztek olyan ellentétes áramlatok, amelyek egy időben vagy elklerikalizálni, vagy elvilágiasítani szeretnék a Krisztus szolgáját. Református egyházunk nem öltözteti a polgári életben rendi ruhába papjait. Minden korszakban idomult öltözete a közízlés által elfogadott egyszerű, komoly viselethez, amelyet más emberek is ünnepi öltözetül használtak. Ezzel mintegy *példában szemlélteti, hogy eltörölte a laikus és a klerikus között felállított nagy különbséget. De ha az öltözetbeli elkülönítés megszűnt is, a pásztori tisztség nem szűnt meg. Nem törölte el a reformáció a papi tisztelet és karaktert, sőt azt a tisztséget viselőt maga az Úr Jézus ruházta fel különböző lelkierőkkel, karizmákkal, amelyek nélkül a gyarló ember képtelen és haszontalan is volna az Isten akarata és az ember üdvössége szolgálatára.*

A mai korban — úgy látom — az egyház ura két lelki ajándékot osztogat bővebb mértékben s a mai magyar református lelkipásztorokon két vonás mutatkozik erőteljesebben: *a pásztori buzgóság és az órállói felelősség.*

Neked — kedves atyámfia — most az órállói tisztelet kötöm lelkedre a felolvasott igével, amellyel lelkipásztori tisztedbe e helyen beiktatlak.

Az órálló kedvelt hasonlat az Ószövetségben az Isten szolgálatára. A jeruzsálemi magas várfalakon éjjel-nappal őrségre kiállított katona képe és szolgálata földi példája lett az egyház őrszemei számára. Ha a kép ótestamentumi is, de érvénye örök az egyházban.

Halld tehát, mi tartozik rád ebből a tiszteletből.

I. *Az órálló legyen ébren* s mindenben rajta legyen a szeme. Ha őrhelyén elalszik, halálbüntetés vár rá. A lelkipásztor is legyen ébren. Hogyan ébresszen az lelki életre, aki még a testiség és a bűn álmát alussza? A Szentírásnak az éberségre vonatkozó locusai csaknem mind a vezetőknek szólnak. „*Vigyázzatok és imádkozzatok*“ (Máté 26: 41.), szól az Úr Jézus a tanítványoknak. „*Józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségeitek, az ördög, mint ordító oroszlán szerte jár*“ (I. Péter 5: 8.). Péter itt a presbitereknek szól. „*Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legyetek férfiak*“ (I. Kor. 16: 13.), a korinthusi gyülekezet előljáróinak szívére köti Pál apostol. A gyülekezet angyalához hangzik a Jelenések könyvében is a figyelmeztetés: „*Vigyázz és erősítsd meg azokat, akik halófélben vannak.*“ (Jel. 3: 2.) S a lelkipásztornak is szól ez a gyönyörűséges ige: „*Boldog, aki vigyáz és őrzi az ő ruháit.*“ (Jel. 16: 15.)

De az ébrenlét még nem éberség. A féltő szeretet teszi az embert éberré. Krisztus minden kipróbált szolgájában megvolt a megvesztegethetetlen ösztön a Sátán csalárdsága ellen s éles szemük felismerte, ha bármilyen álarc alatt közeledett is, tudták, hogy vele nem lehet békét kötni, mert csak annál nagyobb veszedelem származik belőle. Akire rá van bízva a nyáj, annak szeme kémli az eget, nem kering-e ragadozó keselyű, nincs-e kivette a háló, nem báránybőrbe bujt farkas közeledik-e a nyájhoz (Máté 7: 15.); s a legnehezebben kivédhető veszedelmet is felismeri, mikor a Sátán a világosság angyalának változtatja el magát (II. Kor. 11: 14.); s akár mint térítési kényszer vagy lélekhalászat, világnézeti, politikai vagy esztétikai ígézet, vagy erőszak jelentke-

zik, vagy épen a három örök penészgomba, amely az egyház nemmes szöllejét sorvasztja, — a szórakozásvágy, az iszákosság és a paráznság. Aki őrhelyén elalszik, az halálbüntetést érdemel.

II. Az őrálló kimagasló helyen áll, hogy áttekinthesse az egész helyzetet. A református egyház azért kívánja meg az akadémiai végzettséget papjaitól, hogy magasabb műveltségre emelje fel, ahonnan a dolgok és események történeti, szellemi és lelki összefüggéseit áttekinthessék. A lelkipásztornak a dolgok és események fölé kell emelkedni. Fölé az anyagiasságnak, az irigységnek és a hiúságoknak. Sok híve lehet műveltebb, okosabb, híresebb, de jellem dolgában mindenkivel állnia kell a versenyt. A Krisztus szolgálja legyen nagylelkű. Ezért szakadatlanul nemcsak tanulunk, de növekednünk kell. Engedd te is, hogy a csendességben Isten lelke dolgozzék rajtad. Ránk mindig vonatkozik a parancs: „*légy, ami vagy*“.

III. Az őrállónak legfőbb feladata azonban az, hogy *ha látja a veszélyt, hangos és tisztán érthető jelt adjon*. (I. Kor. 14: 8.) Ne verjen vaklármát, mert azzal csak tudatlanságát és gyávaaságát árulja el, de trombitája bizonytalan zengést ne tegyen — ha a veszély komoly. Ne alkudja el az Isten tiszta és magas követelményeit, ne csűrje-csavarja a szót, ne adja kölesön idegen célok-
nak ezüst kürtjét, de ne szépítse az ördögöt se. Alaptörvény reá nézve, hogy „*minden dolgokat szeretetben menjen végbe*.“ (I. Kor. 16: 14.), s az a másik: „*Amennyiben rajtatok áll, minden emberrel békességben legyetek*“ (Róma 12: 18.), de ennek az önmagát áltató világnak, amely sem az eget, sem a poklot nem tudja komolyan venni, sem az üdvösségre nem vágyik, sem a kárhozattól nem retteg, „*kiálts teljes torokkal és ne kíméld*“ (Ézs. 58: 1.). Vigyázz, hogy tapintatból, vagy óvatosságból, mikor a tolvajok az egyház falait bontják, vagy maguk az egyház tagjai az üdvösség Krisztusát káromolják, a „*néma eb*“ (Ézs. 56: 10.) vádja ne hulljon rád a Szentlélektől.

IV. Az őrálló tiszte olyan felelősségteljes, hogy az Isten őt e tiszt betöltéséért *külön* felelősségre vonja. Akár hallják, akár nem, nekünk a szabadulásnak egyetlen nyitva álló útját, a Krisztus keresztyén megszerzett váltságot magasra kell emelnünk. Aki ezt az utat tudja és mutatja: azon nem kéretik számon azok vére, akik elvesznek. Ne kívánj semmit jobban tudni, mint az üdvösségnek ezt az útját.

*

Hallva erről a rettentő számadásról, megértjük, hogy miért írta könyve címéül valaki: *Kann auch ein Pastor selig werden?* Kicsoda meri még a lelkészi pályát választani? Csodálatos, hogy ez a felelősség mégsem rettent el, sőt inkább vonz. Nehéz feladatok csak a gyenge lelkeket riasztják, a bátrakat egyenesen kihívják. Nézd testvérem, ez az Ige maga oldja fel ezt a félelmet bizalomná. Nem a magad beszédét, tudományát, bölcseségét kell kiáltanod. Az itt mit sem nyom a latban. Ez az Ige azt mondja: „*ha szót hallasz számból*“. Erre a szóra figyelj. Ennek meghallására nyisd ki füleidet. S akkor ne félj: *ébred leszel és éber leszel*. Olvasd sokat és mélyen az Írást és füled e világ zajában is egyre tisztábban és félreérthetetlenül hallani fogja a szót az ő szájából s e gyülekezet pedig az Úr szavát a te szájadból.

Szabó Imre.

sunk. Ha lelkipásztorokban, tanítóknak és presbiterekben több lesz a felelősségérzet. Ha a gyülekezet hűségesebben hallgat a pásztorok és felelős vezetők szavára. Ha elmúlik az ezeréves magyar átok: a pártoskodás és viszálykodás ördögi lelke. Ha az Isten Lelke a „szentek egyességében“ „egy akaratra“ vezet bennünket...

*

Régi bölcs megállapítás az, hogy a Biblia egyes tételeit maga a Biblia magyarázza meg a legjobban. Ime bizonyosság erre mostani alapigénk, melynek magyarázó és bekoronázó részét itt olvasuk a Jelenések könyve legelső lapján. (Jel. I: 12—20.) — János evangélista, az agg próféta, Patmosz szigetén, csodálatos lelki látással úgy látja Jézust, mint égi főpapot, aki az égi oltár körül forgolódik. Talpig érő hófehér ruhában, derekán széles aranyövvel s kezében gyertyatartó, amelyben azonban nem földi láng lobog, hanem hét csillag ég: a hét kisázsiai gyülekezet jelképe.

És ez nem ábrándkép volt. János, amíg mint ifjú tanítvány, a Jézus oldalán élt, napról-napra úgy látta Őt, a legodaadóbb munkában, tehát felővezve s meggyújtott szövétnel.

Testvéreim, lépünk Jézusunk nyomdokába s velünk együtt lépjenek ugyanoda felszabadult testvéreink... Valósítsuk meg a fennkölt krisztusi programot: Isten Országá s a földi haza szolgálatában, legyen, óh legyen mindnyájunk dereka felővezve s legyen mindnyájunk szövétnel meggyújtva.

Tenmagad övezd fel, Jézusunk! Tenmagad gyujtsd meg egyenkint szövétnel: egy boldogabb kor hajnaleszállagát. Ámen.

Uray Sándor.

Az igazi advent

Lectio: 130. zsoltár. Textus: Zak. 9: 9.

Háborúban járt katonák mesélik, hogy a szent estén karácsonyfát gyújtottak a lövészároknak, nem robbant a bomba, hallgattak az ágyúk, puszkagolyó heiyett szivarral kínálgatták egymást a szembenálló katonák, — másnap azután éppen úgy ment tovább az öldöklés, mintha soha sem lett volna karácsony a földön. Hány embernek a lelki képe ez?! Minden karácsonyi lelkesedésünk és hangulatunk csak szalmaláng, mely a karácsonyfa gyertyáival együtt kilobban és csak egy év múlva világol fel újra a szívünkben. Mi ennek az oka? Azt hiszem az, hogy nem jól készülünk a karácsonyra, nem használjuk fel eléggé az adventi várakozás idejét. Mit jelent hát az advent? „Imé jó néked a te királyod!“ Szó szerint ezt jelenti az igazi advent. Aszerint, hogy e mondatban melyik szót hangsúlyozzuk, három különböző megvilágításban tárgyalhatjuk ezt az igét.

I.

Hangsúlyozzuk ki először e mondat állítmányát: *Jön a te királyod.* Ebben benne van az egész isteni kegyelem. Imé Isten nem azt várja, hogy mi menjünk feléje, hanem Ő jön felénk. Két ember, aki haragszik egymásra, rendszerint azért nem tud kibékülni, mert egyik sem akarja elkezdni a békülést, egyik sem akarja megtenni az első lépést. Az ember és Isten is két ilyen nagy haragos, akik

között még a paradicsomi első bűneset óta öröklődik nemzetségről nemzetségre a harag, és a kibékülést még az is nehezíti, hogy a makacs ember nemcsak nem akarja, de ha akarná sem tudja kezdeni a közeledést. Ez a harag az ember szemszögéből tekintve: örök harag. A közeledés tehát csak Isten oldaláról indulhat el. — Ezért olyan drága és boldogító számunkra az adventi evangélium, amely ezt hirdeti: Jön néked a te királyod.

A legtöbb ember hite azért szenved hajótörést, mert önmaga akarja magát feltornászni az Isten közelébe. Az ember bizalma akkor szokott megrendülni Istenben, amikor minden erőfeszítése ellenére is elrejtőzik előle az Isten és nem mutatja meg neki magát. Nem akarunk tudni arról a nagy igazságról, hogy mi emberek sohasem kezdhethük el a közeledést Isten felé. Hiába a legnagyobb erőfeszítés, a legjobb akarat, a legvéresebb küzdelem, a legnagyobb tudomány: az ember egyetlen lépést sem tehet Isten felé. Ezért az adventi üzenet nem azt mondja, hogy menj oda Jézushoz, hanem: Jön Jézus hozzád! Luther Márton szerzetes korában valószínűleg beleőrült az eredménytelen Isten-keresésbe, míg egyszer a Szent Írás tanulmányozása során rájött arra a felséges igazságra, hogy az Isten keresi őt. Sohasem az ember találja meg az Istent, hanem mindenkor Isten találja meg az embert. A Jézussal való találkozás nem azt jelenti, hogy megragadtam Jézust, hanem azt, hogy Jézus ragadott meg engem. Az advent tehát nem azt jelenti, hogy mi megyünk Jézus felé, hanem azt, hogy Jézus jön felénk. Ha nem akarjuk Őt elkerülni, ha találkozni akarunk Vele: engedjük, hogy megtaláljon bennünket, hogy elérkezzék hozzánk. Imádkozva, bibliánk fölé hajolva várjuk tehát, óhajtsuk, reméljük és higgyük, hogy *jön* felénk a mi Királyunk.

II.

Hangsúlyozzuk ki másodszer a mondat alanyát: a te *Királyod* jön néked!

Tehát nem a karácsony jön feléd, nem a karácsony múltó hangulata, nem ámuló gyermekarcok gyertyafényes örömmámora, nem az ünnepnapok békéje és csendessége, nem is a kedvesen ajánló kis Jézus, hanem az Úr Jézus Krisztus, ahogy az ige mondja: Király. — A legtöbb ember nagyon szépen megférne Jézussal, csak ne lépne fel azzal az igénnyel, hogy Úr és Király akar lenni az élete fölött. Szívesen hallgatnak az emberek arról a Jézusról, aki 2.000 évvel ezelőtt olyan szépen tanított, hogy még ma is megcsodálhatja a legműveltebb ember is. Tudósok tanulmányokat írnak azokról a magasztos elvekről, melyek az emberi társadalom szociális újjászületését készíthetik elő. Nagy gondolkodók Jézusban találják meg az ideális ember mintaképét. Komoly vallásos lelkek is legtöbbször csak a csodatévő Jézust és a jó Pásztort keresik és látják Jézusban. Mindnyájan idegenkednek azonban attól, hogy elismerjék Őt Uruknak és Királyuknak. — Mi, mai keresztyének sokszor elfilozófáltuk, agyonprédikáltuk, elszellemiesítettük Jézust és így akaratlanul is megfosztottuk Őt királyi trónjától, azaz csak beszéltünk róla, de azt már nem engedjük, hogy királyi hatalommal uralkodjék fölöttünk. Nem a krisztusi tanok és eszmék, nem a Krisztus csodái, sőt még csak nem is az élete példája az, ami meg-

váltja ezt a világot, hanem maga Jézus Krisztus, az Ő személye. Isten országa ott valósul meg, ahol emberi leikek alávetik magukat neki és elfogadják Őt Uruknek.

Miden bajunk gyökere ott van tehát, hogy nem szívesen túrunk magunk felett olyan valakit, aki parancsol nekünk, aki király módra uralkodik rajtunk, akinek szolgálni tartozunk. Képzeljük el azonban, hogy volna egy embercsoport, amelyik férfias komolysággal elismerné maga fölött Krisztus királyságát és mindenben engedelmes lenne neki: nem nőne-e ki ott a földből egy darab Isten-országa? Képzeljük el, hogy a parlamenti, vagy a községi bizottsági üléseken az elnöki széket a láthatatlan Krisztus számára tartanak fönn és a határozatokhoz az Ő szentesítését kérik: nem ez volna-e az igazi keresztyénség? — Testvéreim, én akkor ismertem meg igazán Krisztust, amikor elkezdtem engedelmeskedni Neki. Krisztust csak az ismerheti igazán, aki mint Királyt látja Őt maga fölött és aki kész arra, hogy engedelmeskedjék Neki. Ebben az adventi szent várakozásban várjad Őt nemcsak hittel és és reménységgel, hanem alázatosan, szolgálatkészen, várjad a parancsolódat, az Uradat, mint alattvaló a Királyt, mert ímé a te *Királyod* jön néked.

III.

Végül hangsúlyozzuk ki azt, hogy kiért történik Krisztusnak ez a jövetele: Imé *néked* jön a *te* királyod.

Mindnyájunkban megvan az a nagy önzetlenség, hogy Krisztus királyságát mindenáron másokra, nem pedig magunkra akarjuk vonatkoztatni. Csodálatos dolog, hogy az élet minden területén önzők vagyunk, csak a vallásos élet terén válunk hirtelen ilyen önzetlenekké. Figyeljük meg magunkat: ha egy csoportképet nézünk, melyen mi magunk is rajta vagyunk, nem az-e az első, hogy megkeressük rajta magunkat. És ha a Bibliát vesszük kezünkbe, sehogy sem akarunk önmagunkra ismerni. Amikor leírásokat olvasok benne különböző bűnökről, sehogy sem tudom magamra vonatkoztatni. Minden bűnre találok példát az ismerőseim között, sőt elismerem, hogy vannak olyan nagy bűnösök is, akikre méltán haragudhatik az Isten, én azonban mindezekről távol állok. Így vagyunk a Krisztus királyságával is. Boldogan elismerjük Krisztusnak azt az igényét, hogy király akar lenni a népek fölött. Szívvel kívánjuk, hogy bár Ő lenne Úr a harctereken, a parlamentekben, a szomszédunkban, azt azonban sehogy sem akarom elismerni, hogy nekem volna legnagyobb szükségem arra, hogy Jézus uralkodjék fölöttem. Azért nem ismeri nagyon sok ember személyes megtapasztalásból Krisztust, mert nem engedte maga fölött úrrá és királlyá válni.

Az adventi üzenet azt jelenti, hogy *néked* jön a *te* királyod. Jézus sohasem akart tömegeket a hatalma alá vetni, hanem mindig egyenkint akarta meghódítani a szíveket. Krisztus ma sem az államok alkotmányát akarja megváltoztatni, nem a városok és országok adminisztrációját akarja megreformálni, nem a véres háborúkat akarja megszüntetni, nem a szomszédom becsületét vagy családi békéjét akarja helyreállítani, nem a másik embernek jön az ő királya, hanem *néked* jön a *te* királyod és *nékem* jön az *én* királyom.

Ha azt akarod, hogy adventi várakozásod egyszer boldog találkozássá váljék, úgy várjad Jézust, mint a te Királyodat. Hidd el, hogy hatalmasabb Ő a te bűneidnél is, Úr Ő a te szenvedélyeid fölött is, Ő irányítja a te sorsodat is, kezében tartja gyötrelmeidet, szomorúságodat, életedet is. — Hogyan történik ennek az elfogadása? Mindössze egy kis hangsúlyeltolódás által. A hangsúlyt önmagamról Jézusra viszem át, azaz elhatározom, hogy ezentúl a számomra mindenben fontosabb Jézus, mint önmagam és a magam érdeke.

Az adventi üzenet újra felcsendül előttünk: Imhol jó néked a te Királyod. Amikor először jött, nem volt hely számára a vendégfogadó háznál. Míg a földön járt, nem volt fejét hová lehajtania. Azóta is százszor és ezerszer hirdette már eljövetelét és százan és ezren zárják be előtte ajtóikat. Mit ér az, ha 1940-edszer csendül is fel az adventi üzenet, ha senki sem várja a Királyt. Isten különös kegyelme az, hogy még mindig nem unta meg, még mindig újra reánk bocsátja az adventi idő drága alkalmát. Vizsgáld meg magad Testvérem, van-e hely nálad Jézus számára. Hogy igazi lelki karácsonyod lehessen, immár tőled függ, — Isten mindent megtett érte: Imé jön néked a te Királyod.

Joó Sándor.

Belső megerősödést!

Efézus 3: 16.

401124

Az elmúlt napokban, de még most is boldogan hajolunk a térkép fölé és Isten iránti hálával szemléljük, olvassuk, hogy az erdélyi részek visszatérésével mennyiben erősödtünk meg. Különféle kimutatásokat olvashatunk, hogy mennyit nyertünk területben, hány magyarral szaporodtunk, mennyivel lettünk többen mi, magyar reformátusok, mennyivel lettünk gazdagabbak természeti, ásványi kincsekben. Olvastuk mindezeknek összefoglalásaképen, hogy Magyarország ezzel a gyarapodással erős középállammá erősödött.

Országunk vezetőinek most az a törekvése, mindnyájunknak is az a vágya, hogy belsőleg is megerősödjék országunk. Ki van adva a jelszó: Erős Magyarországot! Vezetőink el is követnek minden emberi erővel elérhető, hogy népünk belső erejét növeljék. Különféle szociális törvényeket hoznak, anyagilag, gazdaságilag akarják erősíteni fajunkat, egymásután hozzák a családvédelmi, gyermekvédelmi törvényeket, anyagi kedvezményekben részesítik a nagy családokat, évenkénti ünnepélyeken kitüntetik a sokgyermekes anyákat, emelni akarják népünk általános életszínvonalát, testileg, szellemileg erősebbé akarják tenni a magyart. Minden dícséretet megérdemel ez az igyekezet, minden biztonnal hatalmas eredménye is lesz ennek népünk megerősödése érdekében. Azonban ezek a törvények igazán naggyá, igazán erőssé sohasem fogják tudni tenni országunkat, bármilyen jó szándék vezérelje is azokat, bármilyen tiszták és bármilyen erősek legyenek is azok. Mert ezek a törvények az ember külső, testi életére vonatkoznak, anyagi helyzetét, testi erejét, világi műveltségét akarják fokozni és minden életnek forrását: az emberi szívet, nem tudják megújítani.

Szent Igénk pedig arra hív fel bennünket, hogy a belső emberben erősödjünk meg hatalmasan. Ez pedig csak a Szent Lélek által lehetséges. Minden külső törvény, a Szent Lélek szívet átformáló ereje nélkül, csak részletmegoldás. Egyedül a Szentlélek ké-

pes a belső emberben megerősíteni. Három példa teljesen világossá teszi ezt előttünk.

Isten Izráel népét törvénnyel nevelte a maga népévé. Ez a törvény nem emberi, hanem isteni. Tökéletes, hibátlan. A tízparancsolatnak a végrehajtási utasítása is a legaprólékosabb, leg-tökéletesebb. A Mózes könyveiben olvashatjuk ennek a törvénynek az élet minden megnyilvánulására kiterjeszkedő intézkedéseit. Ezáltal valóban tisztábbnak, jobbnak, hatalmasabbnak, különbnek kellett volna lenni a választott népnek. Igyekeztek is ezt minden részletében a legszigorúbban végre is hajtani. Mégis szétszóratás lett a sorsa a választott népnek. Mert a törvény magában nem tudott új szívet, új lelket teremteni. Csak a Krisztusra vezérlő mester lehetett. Csak Krisztus tud Szent Lelkével újjászülni.

A mohácsi vész után minden tekintetben a sár szélén állt országunk. Három részre szakadva vérzett s minden pillanatban lehetett várni a nagyszerű halál bekövetkezését. És mégis hatalmasan megerősödött. Nem olvasunk arról, hogy szociális, birtokpolitikai, családvédelmi törvényekkel állították volna talpra az országot. Megújította Istennek Szentlelke. Egyenkint szülte újjá a magyar népet az evangélium. Elismerték mélységes bűnbánattal, a szégyen takargatása nélkül, hogy méltán érte őket Isten igazságos büntetéseképpen a nagy nemzeti szerencsétlenség. Újjá lett, hatalmasan megerősödött a magyar a belső emberben, ennek egyenes következménye lett minden más irányú megerősödés. Az első keresztyénekről sem olvassuk, hogy világi törvényekkel kellett volna szabályozni életüket. Isten Lelkének törvénye által olyan mintaéletet éltek, hogy csodálta őket az egész pogány világ.

Hogy a legjobb törvény is mennyire hiábavaló a lélek újjászületése nélkül, megdöbbenően mutatja a következő eset: „1928-ban a Magyar Anyák Nemzeti Ünnepeán a sokgyermekes magyar anyák ezüstérmével kitüntették Sárkány Sándorné hétgyermekes asszonyt. 1940. augusztus 23-án Sárkány Sándornét 7 gyermekével a Paskál-malomból kilakoltatták. Tizenhatéves a leánya. Ez a legnagyobb. A legkisebb gyerek 11 hónapos. Az apa 1938-ban halt meg. A gyerekek közül kettő ágybanfekvő nyomorék. Ime, a cím, ez a látszat. A szabad ég alatt szeptemberi éjszakában virrasztó ezüstérmes Sárkány Sándorné: ez a valóság.“ (Református Élet, 1940. 31. szám.) Azután meg az állam is, az egyház is minden eszközzel küzd az egyke, meg a még szomorúbb egyse ellen. Ugyanakkor gyakran olvasunk olyan hirdetést, hogy *csak* gyermektelen házaspárt alkalmaznak.

Világos mindezekből, hogy hiába a legszociálisabb, legtisztább, legjobb törvény, amíg ugyanaz a bűnös emberi szív fogja végrehajtani. Ebben a bűnös emberi szívben eltorzul a legtisztább törvény is. Csak fundamentum nélkül építünk, vagy legjobb esetben homokra. Látszólag érhetünk el nagy eredményeket, de egyénnkénti újjászületés nélkül igazán erős Magyarországnak nem lesz, mert a törvény csak a külsőt változtathatja meg, csak a tüneteket gyógyíthatja meg, de minden rossznak, minden bűnnek forrását: a szívet nem.

Isten Lelke tesz erőssé a belső emberben. Ha ezt meg is látjuk, abba a hibába szoktunk beleesni, hogy a megtérést másoktól várjuk. A vezetők, a kormányon levők térjenek meg! Testvérem! Szeretném, ha most megéreznéd azt, hogy az erős Magyarország legelső sorban téled függ. Egyenesen tetőled, aki most hallod ezt az ígét. Szeretném, ha megéreznéd ezt a nagy felelősséget. Magadon kell megkezdened a megtérést, magadnak kell őszinte, töreldelmes bűnbánattal meglátni egyes bűneidet, amelyek miatt jött az Úrnak haragja rád, magadnak kell megijedni a kárhozattól, magadnak kell megkeseredni bűneid miatt, magadnak kell meg-

látni Jézus Krisztusban a te személyes Megváltódat, bűnbocsánatot, üdvösséged megszerzőjét, magadnak kell hited által elfogadnod Jézus váltságát. Magadnak kell megölkölni régi emberedet, leszámolni a múlttal, lemondani a szégyen takargatásáról. Magadnak kell állandóan ölkölni a régít, állandóan erősíteni az újat. Mindezt a Szentlélek által. És csak a Szentlélek által. Hogy ne a test, ne a külső ember, hanem a lélek, a belső ember legyen erősebb. Amilyen mértékben romlik a külső, olyan mértékben újul a belső. Csodálatosan újít, erősít a Lélek. Még ha a test öregszik is, a lélek erősödik, ég, lobog, munkálkodik. Mint Mózes csipkebokra, ég, de el nem ég. Fáradozik, de el nem fárad. Mert a Szentlélek, ez a kimeríthetetlen erőforrás, mindig új erőt ad.

A multkor nagyon szép példáját láttam a Lélek erejének, a belső ember mindig fiatalságának. Azzal a nyugalmazott lelkipásztorral beszélgettem, aki úttörője volt nálunk az úgynevezett belmissziói munkának. Rengeteget kellett neki küzdeni közönnyel, megnemértéssel, rosszakarattal, szenvedni kellett az evangéliumért még testileg is. Egyik legnagyobb budapesti egyházközségnek volt a lelkipásztora. 77 év terhe, munkája nyomja a vállát. Ő mondta: a lélek még erős, de a test már gyenge. Beszélgetés közben csak úgy lobogott ez a lélek. Mennyi terve van, mennyi tenni-valót lát. Amennyire testi ereje engedi, munkálkodik. Úgy örül, ha hallja, hogy mégis munkálkodik a Lélek a kiszikkadt magyar mezőkön. Beszélgetésünket közös imádsággal fejeztük be. Megszégyenülve hallgattam, hogy hány embert, hány intézményt, hány munkaágot hordoz imádságában, mennyi mindenért érez felelősséget, mennyi mindent visz naponkint Isten elé buzgó könyörgésben! Búcsúzásnál a kapuban áldásra emelte a két kezét: Áldjon meg téged, gyülekezetedet, munkádat az Atya, Fiú, Szentlélek Isten! Ámen. Ilyen emberek kellene, hogy valóban hatalmasan meg erősödjék országunk a belső emberben.

Megerősödünk-e a belső emberben is az erdélyi részek visszatérésével? Megvan a reménységünk, hogy igen. Annyit kellett szenvedniök testvéreinknek minden téren, annyira a maguk erejére voltak utalva, hogy teljesen Isten kegyelméből élőknek tudhatták magukat. Külső emberük talán romlott, belső emberük újult, erősödött. Hisszük, hogy hitük által a mi hitünk is növekedni fog, példájuk a mi életünkben is hatni fog. Látomásunk van arról, hogy országunk a belső emberben is hatalmasan meg fog erősödni a Lélek által!

Ifj. Horkay Barna.

Megtaláltuk

(Adventi.)

Lekció: János 1: 19—34.

Textus: János 1: 35—39.

„Heuréka!“ Megtaláltam! Állítólag így kiáltott fel diadalmas örömmel az ókor egyik legnagyobb természetkutatója, Archimedes, amikor egyik leghíresebb természeti törvényét felfedezte. Találni, megtalálni, — ez az ige csendül fel újra és újra az Újtestamentum azon fejezeteiben, ahol Jézusnak az első tanítványokkal való találkozásáról történik említés. Itt láthatjuk és tanulhatjuk meg valójában, mi az, amikor valaki Jézust megtalálja.

Tekintsünk csak bele közelebbről a mozgalmas napok kellős közepébe. Emberek sokasága tolong a Jordán partján Keresztelő János körül. Egyszer csak látjuk, amint a tolongó emberek sokaságán keresztül áthalad Jézus, kevesektől észrevéve, csendesen,